

Terenska nastava u Ninu i Zadru

Dana 6. studenoga 2021. studenti Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu imali su terensku nastavu u Zadru i Ninu iz kolegija: Hrvatsko arheološko nasljeđe, Hrvatska likovna kultura, Iliri, Grci na jadranskoj obali i Umjetnost Rimskog Carstva na tlu Hrvatske.

Terenska nastava započela je okupljanjem ispred Koncertne dvorane Lisinski u Zagrebu u ranim jutarnjim satima. U Ninu smo stigli u priepodnevnim satima te smo se zaputili prema staroj jezgri Nina prolazeći preko južnog mosta koji spaja taj poluotok s kopnom.

Na ulazu u grad dočekala nas je voditeljica Muzeja ninskih starina mr. sc. Majda Dadić, koja nam je ispričala bogatu povijest ovoga grada. Nin je grad koji je utemeljilo staro ilirsko pleme Liburni i dalo mu ime Aenona. Aenona je glasila kao vrlo važno pomorsko i trgovačko središte te važna luka na istočnoj jadranskoj obali koja je jedna od najvećih i najbogatijih lučkih prostora iz toga doba.

U grad smo ušli kroz donja gradska vrata koja datiraju iz XVI. st.

Zatim hodajući gradom zapravo smo se kretali starom rimskom gradskom ulicom (*cardo maximus*)

Došli smo do župne crkve i zvonika sv. Anselma koja je bila Ninska katedrala u vrijeme hrvatskih narodnih vladara. Posjetili smo i slavni kip biskupa Grgura Ninskoga, rad poznatoga autora Ivana Meštrovića.

Nakon toga otišli smo u Muzej ninskih starina u kojem smo vidjeli izloženu građu važnu za povijesni razvi grada Nina od prapovijesti do kasnoga srednjega vijeka. Najvažniji nalaz u muzeju su dva izvorna starohrvatska broda iz XI. st. poznata pod imenom Condura Croatica. Također u muzeju smo mogli vidjeti i repliku krstionice kneza Višeslava te brojne ostatke iz prapovijesnoga, rimskoga i starohrvatskoga života Nina.

Nakon muzeja posjetili smo jednu od najvažnijih ninskih znamenitosti, crkvu sv. Križa. Ona potječe iz IX. st. a zahvaljujući svojoj jedinstvenoj izgradnji svojevrsni je kalendar pa se po sunčevim zrakama može odrediti točan datum suncostaja (solsticija) i ravnodnevnice (ekvinocija). Iz toga se razloga ovdje održava manifestacija Festivala sunca i svjetlosti. Tu je crkvicu engleski arhitekt Thomas Jackson nazvao najmanjom katedralom na svijetu.

U blizini se nalaze temelji rimskoga hrama koji je nastao poslije Krista u vrijeme vladavine cara

Naš posjet Ninu završio je šetnjom natrag po istoj ulici (*cardo maximus*) do autobusa te smo krenuli za Zadar.

U Zadru nas je dočekao dr. sc. Radimir Jurić, hrvatski arheolog, povjesničar umjetnosti i dugogodišnji ravnatelj Arheološkoga muzeja u Zadru. Dr. Jurić poveo nas je u crkvu Sv. Marije tj. u samostan u kojemu je 1972. formiran postav *Stalna izložba crkvene umjetnosti*, popularno znana u Hrvatskoj pod naziv *Zlato i srebro Zadra*.

Pogled na crkvu sv. Marije

Nakon obilaska *Zlata i srebra Zadra*, u vodstvu dr. sc. Radomira Jurića, posjetili smo Arheološki muzej u Zadru te smo imali priliku vidjeti arheološke ostatke iz doba od VII. do XII. st., od kojih se najveći broj veže za materijalnu i duhovnu kulturu Hrvata. Nakon obilaska toga srednjovjekovnoga postava, studenti su u slobodnom obilasku imali priliku vidjeti razne artefakte na srednjovjekovnim i antičkim odjelima muzeja.

Srednjovjekovni odjel Arheološkoga muzeja u Zadru

Antički odjel Arheološkoga muzeja u Zadru

Nakon Arheološkoga muzeja zaputili smo se u crkvu sv. Donata (Presvetoga Trojstva) te smo imali priliku poslušati profesoricu Jasnu Jeličić Radonić i Radomira Jurića u najvrjednijem spomeniku predromaničkoga graditeljstva u Hrvatskoj.

Pogled na crkvu Sv. Donata

Unutrašnjost crkve sv. Donata

Zatim smo prošetali do još jednoga simbola grada Zadra, trobrodne romaničke građevine, katedrale sv. Stošije (Anastazije). U samu prvostolnicu na žalost nismo mogli ući, ali smo imali prilike čuti nešto više od samoj povijesti građevine te ostale zanimljivosti koji se vežu uz tu najveću katedralu u Dalmaciji čiji današnji izgled romaničke crkve dobiva u XII. stoljeću.

Katedrala sv. Stošije

Nakon obilaska katedrale studenti su imali slobodno vrijeme za dodatni obilazak grada. Tako smo imali prilike saznati nešto više o rimskom forumu, koji je utemeljio prvi rimski car August te koji je najveći rimski forum na istočnoj strani Jadranskoga mora. Forum je naziv glavnoga gradskoga trga na kojemu se odvijao javni život grada. Nekoliko metara jugozapadno od samoga Foruma nalazio se oko dva metra povišeni kapitolij, usred kojeg se dizao hram posvećen Jupiteru, Junoni i Minervi. Do danas je ostao

očuvan jedan monumentalni stupac, koji je u srednjem vijeku služio kao „stup sramote“. Zanimljivo je da su ispred kapitolijskoga hrama pronađeni ostatci ležišta oltara na kojem su se uz obrede prinosile žrtve.

Poslije toga, zaputili smo se od samoga rimskoga foruma glavnom zadarskom ulicom (*decumanus maximus*) do trga Petra Zoranića gdje smo vidjeli poznate zadarske znamenitosti poput glavnih gradskih vrata s oktogonalnim kulama rimskoga ladera te očuvane segmente rimskoga gradskoga zida i vrata (*Porta media*).

Trg Petra Zoranića

Također, na trgu se nalazi i djelomično očuvana predromanička crkvice Sv. Lovre s atrijem koju smo također posjetili, a kroz koju se ulazi kroz Kavanu Sv. Lovre.

Od već spomenute crkvice Sv. Lovre zaputili smo se prema vratima sv. Krševana – zaštitnika Zadra, gdje smo se nakratko zaustavili te poslušali zanimljivosti o rimskom slavluku ugrađenom u morska vrata što nam je objasnila profesorica Jasna Jeličić-Radonić.

Nakon cjelokupnoga obilaska grada Zadra oduševljeni bogatstvom naše baštine, krenuli smo autobusom za Zagreb.

Prikaz terenske nastave napravili studenti:

Vanessa Debelić, Odsjek za povijest

Karlo Jagatić, Odsjek za kroatologiju